

FOLKEAKSJONEN NY ROVDYRPOLITIKK

Postboks 40 7701 Steinkjer

tlf. 975 95 119

e-post: aksjonen@rovdyr.org

05.09.2008

Miljøverndepartementet
Pb 8013 Dep, 0030 OSLO

Høring – Endringer i viltloven og rovviltforskriften- nødverge, bruk av åte

Vi viser til Miljøverndepartementets høringsbrev av 26.06.2008.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener at en liberalisert nødvergebestemmelse i viltloven er et av de viktigste tiltakene myndighetene kan gjøre for å nå Stortingets mål om en rovdyrforvaltning som tar lokalbefolkningens interesser på alvor på en måte som skaper tillit mellom sentrale myndigheter og berørte grupper.

Dette handler om grunnleggende verdighet, at folk føler at det finnes en lovgiving og en praksis som samsvarer med vanlig folks rettsoppfatning.

Behovet for ny nødvergebestemmelse.

Gjeldende nødvergebestemmelser i Norge ble vedtatt i 1993, da lovverket ble dramatisk strammet inn. Argumentene den gang handlet i stor grad om at de store rovdyrene i var utrydningstruet både i Norge og verden for øvrig. I tillegg ble det lagt til grunn at et nytt effektivt regime skadefelling skulle gjøre behovet for felling i nødverge langt mindre.

Men selv dagens strenge nødvergebestemmelse har fått mye kritikk fra vernesiden, med påstander om at det er en lov for utrydding av store rovdyr i Norge. Fakta viser at slike påstander mangler enhver kontakt med realitetenes verden.

En gjennomgang av alle nødvergefellingene i Norge i tidsrommet 1987 – 2005, avdekker at det i denne perioden i gjennomsnitt årlig ble felt 0,73 bjørn, 0,26 ulv, 0,32 jerv og 0,58 gaupe i nødverge. Disse tallene viser med all tydelighet at det er et langt stykke å gå ved å hevde at en ny og liberalisert nødvergerett vil få noen som helst betydning for bestandenes overlevelse.

Forutsetningen om at det skal finnes et effektivt regime for uttak av skadedyr har aldri blitt oppfylt. Selv med sterkt økende effektivitet de siste årene fører fortsatt et fåtall av de iverksatte skadefellingene til faktisk felling.

Forutsetningen om at de store rovdyrene i Norge er truede arter både nasjonalt og internasjonalt er feil. Verken ulv eller bjørn finnes på den internasjonale rødlisten over truede arter. Videre er det i moderne viltforvaltning en utbredt erkjennelse at det er faglig meningsløst å beregne overlevelse og levedyktighet av delbestander av store rovdyr. Dette er vesentlig ettersom alle store rovdyr i Norge utgjør deler av sammenhengende bestander i Fennoskandia.

Med bakgrunn i det høye konfliktnivået i norsk rovdyrforvaltning, og Stortinget og forvaltningens stadig gjentatte mål om reduserte konflikter og økt tillit mellom myndighetene og folk som må leve med rovdyrene, mener vi i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk at en liberalisering av nødvergebestemmelsene er overmoden.

En utvidet adgang til å felle jerv, gaupe, bjørn og ulv som angriper husdyr, tamrein og hunder, i nødverge, vil være det mest konstruktive tiltaket myndighetene kan gjennomføre for å komme videre i retning av en rovdyrforvaltning som har et minimum av aksept hos de mange som er berørt.

Nødverge og bestandsmål

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk avviser Miljøverndepartementets forslag om å koble ny nødvergerett til måloppnåelsen av de nasjonale bestandsmålene for de fire store rovdyrene.

Retten til bruk av nødverge for å verne egen eiendom mot akutt fare for rovdyrangrep er ikke en del av rovdyrforvaltningen. Vi finner det derfor kunstig og svært uheldig at denne koblingen blir gjort, som gjør at nødvergebestemmelsen blir en del av den aktive bestandsforvaltningen.

Nødvergeretten skal hegne om den muligheten næringsutøvere og hundeeiere har til å kunne handle ut fra dyreetiske hensyn i akutsituasjoner. Som en følge av nye bestemmelser er dyreeiers ansvar for egne dyr tydeliggjort. Nødvergebestemmelsen eksisterer fordi den skal ivareta dyreeiers plikt og rett til å hindre akutte skader, samt muligheten til å forsvare seg selv i spesielle situasjoner.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk krever at lovbestemmelsen gjøres uavhengig av øyeblikkets bestandssituasjon for den enkelte rovdyrart. Vi avviser at regionalt eller nasjonalt bestandsmål skal være noe kriterium for når nødvergebestemmelsen gjelder.

Forslaget slik det foreligger fra Miljøverndepartementet åpner for en nødvergerett som varierer fra art til art, fra region til region og fra år til år, alt avhengig av de nasjonalt godkjente årlige bestandsregistreringer.

Dette er en svært uheldig løsning av flere årsaker:

- En slik differensiert nødvergebestemmelse gir ingen forutsigbarhet, noe som er svært avgjørende for folks mulighet til å forholde seg til loven. Dette strider også mot grunnleggende rettsprinsipper som at "like saker skal behandles likt". En nødvergebestemmelse som undergraver vanlig folks rettsoppfatning vil være svært ødeleggende for Stortinget og forvaltningens mål om reduserte konflikter og økt tillit mellom partene i norsk rovdyrforvaltning.
- Å koble nødvergebestemmelsen direkte til de årlige rapportene fra det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt inngir ikke til tillit all den tid det er bred enighet om at overvåkingen ikke er i stand til å registrere den faktiske bestanden. De ansvarlige for overvåkningsprogrammet i Norsk institutt for naturforskning/ Nina,

skriver selv i årsrapporten for 2007 at man ikke er i nærheten av å ha tilfredsstillende metoder som muliggjør verifisering av årlige ynglinger av bjørn i Norge. Dette er et klart eksempel på at en kobling mellom nødvergebestemmelsen og de årlige bestandsregistreringene vil undergrave muligheten for økt tillit mellom partene.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener at Miljøverndepartementets forslag om å koble nødvergebestemmelsen til dagens norske bestandsmål er et rent politisk forslag uten faglig grunnlag. Som prinsipp er det betenkelig fordi det fraviker for mye i forhold til den tradisjonelle forståelsen av nødverge med utgangspunkt i straffeloven.

Vi vil understreke at miljøverndepartementets forslag om årlige resultater av svært usikre bestandsregistreringer som parameter for om rovdyrangrep er rettstridig eller ikke, gjør det hele helt søkt og u håndterlig.

Folkeaksjonen mener derimot at det vil være logisk at rammene for nødvergebestemmelsen må være likt de rammer som myndighetene har for å kunne gjøre vedtak om skadefelling. Da er det ikke de nasjonale bestandsmålene, men derimot hensynet til de samlede bestandene i Norge og nabolandene som er det vesentlige fokus.

I kommentarene til "Forskrift om forvaltning av rovvilt" står det:

"Forarbeidene til viltloven viser at vurderingen av bestandens overlevelse i første rekke er et faglig spørsmål som må bygge på vitenskapelige kriterier og vurderinger. Videre er det slik at i de tilfeller der bestanden har en geografisk utbredelse utover det aktuelle området medfører dette at vurderingen av bestandens overlevelse ikke kan sees isolert, men må vurderes i forhold til bestandens samlede utbredelse. Dette gjelder også der bestanden hører hjemme i flere land"

Med de bestandstall som eksisterer for jerv, gaupe, bjørn og ulv i Fennoskandia har store rovdyr i Norge uansett en marginal betydning for de samlede bestandenes overlevelse.

Felling i nødverge vil i tillegg være svært presise og effektive uttak av de verste skadegjørerne.

På bakgrunn av dette avviser Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk miljøverndepartementets forslag om at ny nødvergebestemmelse skal inneholde begrensninger i forhold til norske bestandsmål i adgangen til å felle store rovdyr som truer eller gjør skade.

Norske myndigheter vil ha tilfredsstillende kontroll over dette gjennom muligheten til å sette Viltlovens bestemmelser til side hvis en fremtidig hypotetisk akutt situasjon oppstår der man på faglig grunnlag mener at uttak av norske rovdyr faktisk truer de samlede bestandenes overlevelse.

Hund

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener det er svært uheldig at Miljøverndepartementet fremmer forslag om at nødvergebestemmelsen ikke skal gjelde for hund. En lovendring som åpner for at nødverge også gjelder hunder ville vært et av de mest konstruktive vedtak norske myndigheter kunne gjort som grunnlag for økt tillit til rovdyrforvaltningen blant folk flest.

Som vi har vist tidligere finnes det ikke noe faglig grunnlag for å hevde at felling av ulv i nødverge i Norge påvirker den samlede bestandens overlevelse.

Når Miljøverndepartementet i stedet avviser at bestemmelsen skal gjelde hund, med en begrunnelse om at det kan føre til utstrakt misbruk forteller det dessverre alt for tydelig at

departementet legger til grunn en oppfatning av vanlig folks holdninger og motiver som lyser av misstillit på lang lei.

En argumentasjon om at norske jegere systematisk skal bruke sine dyrebare jakthunder og familievenner som åte for ulv finner vi sterkt urimelig og uheldig. Dette er en grov beskyldning mot befolkningen i Distrikts-Norge.

Ekstra uheldig blir det når departementets argumentasjon er i direkte strid med dokumentert kunnskap om eventuelle konsekvenser av at nødverge skal gjelde for hunder.

I forkant av svenskenes forandring av den svenske Jaktförordningens § 28 ble problemstillingen belyst i flere rapporter fra Viltskadecenteret i Sverige, en organisasjon norsk myndigheter har et nært samarbeid med, og som de ofte henviser til. Alle rapporter motbeviser at en lovendring til nødverge for hund vil ha en slik konsekvens som Miljøverndepartementets forslag argumentere med.

En av rapportene bygger på studier av realitetene i 147 ulveangrep på hund i tiden 1999-2005. Forskerne fant ut at det kun i 12 % av tilfellene ville vært praktisk mulig å felle ulven. Det betyr at hvis hundeeieren skjøt ulven som angrep hunden i de tilfellene det var mulig, ville det bety et årlig uttak av 3 % av ulvebestanden.

Dette betyr med klare ord at innføring av nødverge på hund vil øke rettsikkerheten til hundeeierne uten at det vil ha alvorlige negative effekter for forvaltningen av ulv.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk synes det er svært lite tillitsvekkende at argumentasjonen i myndighetens forslag i så sterk grad bygger på unyanserte og udokumenterte påstander, samtidig som det faktisk finnes faglig kunnskap som gir helt andre konklusjoner.

Erfaringene fra Sverige, som har endret loven slik at hundeiere kan felle ulv i nødverge, tilsier heller ikke at dette truer ulvebestanden. Derimot har endringen ført til en betydelig økt forståelse og aksept for rovdyrpolitikken blant mange svenske jegere.

Viltlovens § 11

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener at viltlovens § 11, tredje avsnitt skal ha følgende ordlyd:

På samme måte kan eieren eller noen som opptrer på eierens vegne, felle vilt under fare for angrep på bufe, tamrein og hund

Innhegnet område

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er fornøyd med at regjeringen foreslår en ny bestemmelse med en generell adgang til å felle jerv, gaupe, bjørn og ulv som befinner seg i innhegnet område når det er sannsynlighetsovervekt for at rovdiret der vil angripe produksjonsdyr i landbruket eller hund.

Men i tillegg mener Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk at den samme bestemmelsen skal gjelde for beitedyr og hunder innenfor alle typer inngjerdinger på innmark. Det betyr at reglene som gjelder innefor rovdyrsikre gjerder i utmark på samme måte skal gjelde på innmark, uavhengig av kvaliteten på gjerdet.

Dette vil være et godt virkemiddel for å unngå at store rovdyr tilvenner seg mennesker og mister sin naturlige skyhet. Vi mener at enklere muligheter til å ta ut slike dyr vil virke positivt på utvelgelsen slik at vi får forekomster av store rovdyr som er mest mulig sky og holder seg unna innmark og boområder.

På bakgrunn av dette foreslår Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk at ny § 13 a i Rovviltforskriften skal inneholde bestemmelse om at rovdyr som truer beitedyr eller hund på inngjerdet område på innmark kan felles uavhengig av kvaliteten på gjerdet. Det er nok at området med beitedyr eller hund er inngjerdet. Kravet til rovdyrsikre gjerder skal kun gjelde innenfor gjerder i utmark.

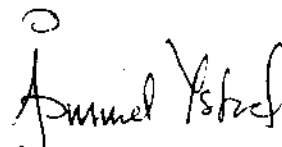
Åte

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener ikke at det er nødvendig med nærmere bestemmelser for å regulere bruk av åte til jakt. Dette er en effektiv og sikker metode for jakt på store rovdyr.

Eventuelle nye reguleringer bør konsentreres om bruk av åte til foring av store rovdyr i turistøyemed. Dette gjelder særlig bjørn. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk ser spesielt behovet for reguleringer for å unngå systematisk foring av bjørn. Vi vil på det sterkeste advare mot en utvikling med bjørneindivider som blir tilvent mennesker og på den måten mister sin naturlige skyhet.

Med hilsen Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Nils Solberg /s/, leder

Åsmund Ystad